

in dit nummer:

Onder andere..

- **Knoflookpadden ... hoe staat het ermee?**
- **Ontmoeting met een velduil**
- **Paddenstoelencursus IVN**
- **Verslagen van KNNV vogelexcursies:**
Zuidwest-Friesland, Dollard en Oost-Friesland,..
- En verder: Activiteiten zomer en herfst IVN en KNNV,
Het raadsel van Giethmen, - en meer...

Bij de voorplaat

Foto en tekst Ton Valk

De ree (Capreolus capreolus)

Foto is gemaakt op een mooie ochtend in juni 2009, zoals zo vaak liep ik door het gebied de Olde Maten te struinen toen ik plotseling oog in oog stond met dit Ree. Hij bleef even staan voor de foto en ging er toen met grote sprongen vandoor.

Reeën kan je het beste spotten in de voorjaarsmaanden, 's morgens vroeg of 's avonds tegen de schemering. Het zijn gewoonte dieren: ze gebruiken steeds dezelfde routes, dus als je ze wilt observeren of fotograferen ga je gewoon bij een zogenaamde wissel posten, wel goed opletten waar de wind vandaan komt!! Reeën hebben een erg goeie neus!

De ree is een herkauwer en eet allerlei soorten planten. In de zomer eten ze veel jonge blaadjes. De ree is vrij selectief en eet enkel de meest voedzame delen van een plant.

De ree is de kleinste inlandse hertensoort die we in Nederland kennen. Mannetjes zijn iets groter dan de vrouwtjes. De ree is wat grootte betreft te vergelijken met een grote herdershond.

Planning voor 2010

ZNT nr.3

Sluitingsdatum kopij: 27 augustus 2010

Sluitingsdatum korte mededelingen: 17 september 2010

Streefdatum verschijning: half oktober 2010

ZNT nr.4

Sluitingsdatum kopij: 22 oktober 2010

Sluitingsdatum korte mededelingen: 12 november 2010

Streefdatum verschijning: half december 2010

Niets uit dit nummer mag worden gebruikt voor publicatie zonder uitdrukkelijke toestemming van de redactie, de auteur of de fotograaf.

Werkgroepen IVN en KNNV overzicht coördinatoren

IVN

Excursies	Yvon van de Velden 06 - 155 592 17
Vogelzangcursus	Henriëtte Maan 038 - 444 76 12
Wilde plantencursus	Marlène Vaessen 0522 - 24 15 32
Groencursus	Heike Tack 038 - 337 57 57
Natuurgidsencursus	Alfred v/d Burgh 038 - 422 79 47
Jeugdactiviteiten (Groendoeners)	Tineke Burghard 038 - 444 72 27
Stands en verkoop	Fenna Westers 038 - 422 43 87
Veldlessen	Renée Cornelis 038 - 460 59 78
Groen voor Ouderen	Wietske van Santer -de Vries 038 - 422 04 50

KNNV

Vogelwerkgroep	Jur Furda 038 - 385 82 00
Werkgroep Hydrobiologie	Marion Geerink 038 - 466 24 40
Werkgroep Knoflookpadden	Sybout Jaasma 038 - 453 75 73
Mossenwerkgroep	Elja van Dongen 038 - 376 26 96
Plantenwerkgroep	Elja van Dongen 038 - 376 26 96
	Brunhilde Reicher 038 - 4221228
Insectenwerkgroep	Leo Winter 038 - 851 94 70
Natuurbeschermingscommissie	Hans Nederhand 038 - 460 45 51
	Dirk Maas 0529 - 42 72 55
Werkgroep de Helmhorst	Erik van Dijk 06 - 22441315

Gezamenlijke werkgroep

Paddenstoelen	Anna Adams-Catin 038 - 421 71 96
---------------	-------------------------------------

Verwante werkgroepen

Roofvogelwerkgroep	Jan van Dijk 038 - 465 70 50
Stenuilenwerkgroep	Bé Schilder 0529 - 49 74 28
Kerkuilenwerkgroep	Arnold Verhoeven 038 - 465 59 64
Zoogdier werkgroep Overijssel	Henk Mellema 038 - 4250993

Buiten Kijken door Margriet van Kampen

Foto: Tjalling Hoeksema

... boordevol

leven ...

Half april – sinds een dikke anderhalve week stralend lenteweer! Op het Dwingelderveld ligt de heide er nog dor bij, maar de bosranden vertonen al een waas van tere groentinten met daartussen het violet van de uitbottende krentenbosjes. De gagel is in volle bloei, de kruidige geur is op een afstand al te ruiken.

Hoog boven me: het lied van de veldleeuwerik, een eindje verderop de jubelende stem van de wulp. De Davidsplassen, ge-

noemd naar een oude herder, weerspiegelen een knalblauwe lucht, waarin een zacht windvlaagje af en toe oogverblindende scherfjes zonlicht strooit.

De ogenschijnlijk doodse heide is al boordevol leven. Dikke hommelmkoninginnen vliegen laag over de grond, koortsachtig op zoek naar een nestholletje voor hun eitjes, die in de winterslaap in hun lijfje gerijpt zijn.

In het struikgewas heb ik al adders zien liggen. Ik ken de plekken, waar ze in het voorjaar uit hun winterslaap te voorschijn komen. Op een rustige warme ochtend liggen ze dan in gezellige kluwens lekker in de zon te bakken om zo hun lichaamstemperatuur op peil te brengen. Soms in 'nesten' van wel 8 tot 12 bij elkaar, een bruinzwart gestreepte mengeling zigzagatronen, koppen en staarten. Ik heb er eens 21 bij elkaar geteld! Als ze nog niet volledig op temperatuur gekomen zijn, loop je de meeste kans op een beet, omdat ze nog te traag zijn om te vluchten. Adders zijn in wezen niet agressief, ze zijn banger voor de mens dan de mens voor hen en ze zullen dan geruisloos wegslijpen. Ik vind ze geheimzinnig mooi. Telkens als ik een slang in mijn handen heb, raak ik onder de indruk van de kracht

van hun soepele lichaam en de warmte van hun zacht geschubde huid. Geen horrorbeesten maar bewonderenswaardig mooie schepsels met eenzelfde voorliefde voor het leven als ieder ander.

Vlakbij me hoor ik het gekwaak van een kikker. Een bruine kikker, te herkennen aan zijn knorrende, wat binnensmondse zang. Groene kikkers, die pas eind april uit hun winterslaap ontwaken, kwaken er dan onbescheiden en luidruchtig op los, vandaar hun bijnaam 'boerennachtegaal'. In mei wordt er dan uitgebreid voortgeplant. Het mannetje klampt zich stevig aan een vrouwtje vast en laat zich meevoeren. Op die manier is hij er snel bij als zij haar eitjes legt, om ze dan, dus buiten haar lichaam in het water, te bevruchten. De klompen kikkerdril van de groene kikker zakken al snel naar de bodem van het water, waardoor het dril voor ons, mensen, niet te vinden is. Maar wél voor bepaalde vissoorten, die ervan eten. Dril van de bruine kikker, die het wat rustiger aan doet, omstreeks begin april, blijft wél drijven en is dan, als het bekende kikkerdril, goed te vinden. De bruine kikker komt het meest algemeen voor, maar omdat het een nachtdier is, zie je die het minst vaak.

Terwijl ik dit kikkerverhaal op een kladje zit te schrijven, hoor ik vlakbij me het 'geblub' van een heikikker. Kennelijk was hij al een tijdje aan het zingen, maar ik hield het voor het gekabbel van het water. Nu hij -het is altijd een 'hij'- zich zo veilig waant, is hij steeds meer voluit gaan zingen. Het lijkt wel op het geborrel van een ouderwets koffie-percolator, maar dan veel melodieuzer. Ik ken een ander venetje in het Dwingelderveld dat op hoogtijdagen 'zingt' van die kikkertjes, alsof het water op stille lenteavonden zélf een stem heeft gekregen! In de paartijd krijgt

het mannetje een mooie blauwe kleur, maar je krijgt ze moeilijk te zien. Alleen hun kopjes steken boven water uit.

En het kan niet op, want daar hoor ik warempel nog éven de zachte, fluitende roep van een pad! Een pad heeft een donkere, wratachtige huid en prachtig goudkleurige ogen. Door dat 'slordige' uiterlijk verklaarde het oude volksgeloof hem voor afzichtelijk en giftig, maar zijn prachtige ogen deden een verborgen prins in hem vermoeden! Anders dan de kikker, die zich springend voortbeweegt, is de pad een bedachtzame wandelaar, die geen hoge eisen aan zijn omgeving stelt. Maar als de paartijd nadert, zoeken ze hetzelfde poeltje op, waar ze geboren zijn, om daar op hun beurt voor nakomelingen te zorgen. Steeds hetzelfde watertje, ook al zijn er tientallen andere in de buurt! Juist door die onverzettelijke trouw aan hun geboorteplaats, een trouw van generaties her, zijn ze hulpeloos kwetsbaar. Tijdens de massale oversteek naar hun paringsplaats, over in late tijd aangelegde autowegen, worden ze met honderden doodgereden. Voor mij staan ze model voor de kwetsbaren in onze samenleving, niet gezien door de meerderheid en vaak platgewalst door de technologie, maar doorgaan in trouw aan hun ingeschapen stem.

Voor de padden komt er hulp opdagen van de kant van natuurbeschermingsinstanties en veel vrijwilligers, die ze bij de 'grote oversteek' helpen.

En voor die anderen.....?

Aan ons het antwoord... !

Gewone pad

Foto: Nicole Vervoort

Redactioneel

In zak en as?

© the vulkanism blog

Eyjafjallajökull, een prachtige naam die wel uit een sprookje afkomstig lijkt. En inderdaad blijkt dit stoute stuk steen over magische krachten te beschikken. Wat een peperdure klimaattop en energiepolitieke hote-metoten maar niet wil lukken, kreeg dit gevaarlijke ding gemakkelijk voor elkaar; strooi je as uit en lam ligt het Europese luchtverkeer. En voor heel even daalde de CO2-uitstoot drastisch. Dat dwingt toch respect af. Inmiddels zijn alle gestrande reizigers - gelukkig- allang op hun bestemming, thuis of met vakantie geweest. Netto winst nihil. Voorbij is het sprookje of de boze droom, hoe je het maar ziet.

Over nachtmerries gesproken. Dolblij was ik toen mijn vijftienjarige dochter weer thuis was van het schoolreisje naar Griekenland. Netjes tussen de aswolken door gevlogen. Als ik had geweten dat er die week een vliegtuig vol Nederlanders zou neerstorten in het Middellandse Zeegebied, had ik haar thuisgehouden. Intussen loopt de aarde leeg in de Golf van Mexico. Miljoenen liters fossiele brandstof krijgen nooit de kans om het klimaat op te warmen, maar verminken het zeemilieu op veel desastreuzer wijze. Hoeveel rampen komen er nog?

Laten we op kleine schaal de natuur in onze regio koesteren waar mogelijk en beschermen waar nodig. Met dit Zwols NatuurTijdschrift - bescheiden van omvang - hopen we daaraan een kleine bijdrage te leveren. Laat u inspireren door enthousiaste verhalen, mooie plannen en goede berichten van andere natuurliefhebbers uit uw naaste omgeving!

Wanneer u zelf iets wilt schrijven, een verslag van een excursie of een rapport van eigen onderzoek of zomaar een oproepje, schroom niet en stuur het aan ons. Wij houden ons aanbevolen. Dan verschijnt er in oktober weer een lekker vet herfstnummer van het ZNT.

Wij hopen dat de verkiezingsuitslag niet gaat jeuken en wensen u een fijne zomer en dito vakantie!

Namens de redactie, Anja Bosman - de Haan

Inhoudsopgave

Buiten Kijken door Margriet van Kampen	3-4
Redactioneel	5
Natuur in en om het huis door Ineke Schoorel	6
Verslag van de Vogelzangcursus door Anna de Vries	6
Knoflookpadden...hoe staat het ermee? door Sybout Jaasma en Hans Nederhand	7-8
IVN Zomerweek 2010 op Texel	8
Ontmoeting met een velduil door Dirk Beekman	9
Zeearend bij Westerveldse bos door Gerrit Reitsma	10
Waddenweekend	10
Excursie Zuidwest-Friesland door Bram de Vries	11
Tekening van Willemien	12
IVN excursieprogramma zomer en herfst 2010	13
Van de KNNV Bestuurstafel	14
Nieuwe binoculairs en microscoop voor KNNV Zwolle	14
Boomfeestdag door Heike Tack	15
Goed bekeken door Gerard Beersma	16
Excursie Dollard, Oost-Friesland,Breebaartpolder door Adri Dubbeldam	17-19
ANBI registratie voor KNNV Zwolle	19
Groendoeners door Gerda Revenberg	20
Van de IVN bestuurstafel	21
IVN excursies in Hattem door Hermien Toebes-Lammers	21
Gezocht molshopen!	22
Paddenstoelencursus	23
Programma KNNV Zwolle zomer en herfst 2010	24-25
Het raadsel van Giethmen door Anne Reitsma	26-28
Gezocht: waarnemingen van geringde stormmeeuwen	28
De fotovraag	29
Drijfveren	30

Natuur in en om het huis

door Ineke Schoorel

... over Fredje en de baas...

Fredje

In deze winter met zoveel sneeuw zagen we afdrukken van veel vogelpootjes: pootjes van mussen, merels, vinken, spreeuwen..Maar ook de grotere pootjes van Fredje. Ruim twee maanden scharrelde Fredje in onze tuin. Bedachtzaam liep hij (of zij?) tussen de andere vogels door. Onverstoorbaar.

Ja, toch, één keer vloog er een ekster boven op z'n kop. Gekrijs riep mij de tuin in: Fredje gered.

Fredje noemden we hem: een waterhoen, die de bevroren sloten ontvluchtte en in onze laurierstruiken z'n toevlucht zocht. En mee at van alles wat er gestrooid werd. Zodra de sloten ijsvrij waren, was Fredje verdwenen. Zullen wij hem volgend jaar weer zien?

Wie is de baas?

Merels lijken hun tijd te verdoen met elkaar weggagen. De kramsvogels laten op hun beurt de merels niet toe bij de stukjes appel. Wat zijn ze prachtig, die kramsvogels. Geeloranje van voren, getekend als de lijster. Maar de kramsvogels zijn bang voor de spreeuwen. Is het de lengte van de snavel die bepaalt wie de baas is? Als de ekster in de tuin landt, nemen de andere vogels een veilige afstand in acht. Zodra de ekster weg is, komen ze weer tevoorschijn. Mussen en vinken mogen onbekommerd tussen de grotere vogels rond trippelen en eten. Alle vogels schuilen in de laurier als er gevaar dreigt. Je hoort het meteen: heftig gepiep en geschreeuw als de sperwer in de buurt komt. Die staat kennelijk aan de top van de hiërarchie.

Verslag van de Vogelzangcursus door Anna de Vries (9 jaar)

Zwemmende reeën bij de uiterwaarden van het Engelse Werk

Op zaterdag 17 april begon de Vogelzangcursus al erg vroeg. Om 6 uur 's morgens moesten we al in het Engelse Werk zijn.

We gingen ook bij de uiterwaarden kijken. En toen zagen we een ree. Zij ging wat ganzen weggagen. En opens ging ze in het water. Ze zwom naar de overkant. En alle ganzen en eenden en zwanen zwommen er achteraan!

Even later zagen we nog een ree. En zij ging ook in het water! En weer gingen alle ganzen en eenden en zwanen er achteraan.

En toen waren alle twee de reeën verdwenen in de bosjes aan de overkant.

Knoflookpadden....hoe staat het ermee? door Sybout Jaasma en Hans Nederhand

Knoflookpad

Foto's: Lizette Wolf

In het jaar van de biodiversiteit en tien jaar na de vaststelling van het herstelplan voor de knoflookpad in Overijssel bekijken wij of de knoflookpad zich staande houdt binnen de wijk Berkum-Brinkhoek.

De populatie is stabiel, maar daar blijft het bij. De knoflookpad is in Nederland een bedreigde diersoort. Omdat de levenswijze zo onopvallend is, wordt er veelal geen rekening met het dier gehouden. De verspreiding in ons land is de afgelopen 20 jaar teruggelopen van 111 uurhokken naar 41. In de praktijk betekent dit dat er 38 leefgebieden over zijn.

In de meeste leefgebieden zijn de vooruitzichten somber. Er is vaak sprake van maar een voortplantingswater. De populaties zijn klein. Het landhabitat wordt bedreigd.

Om een duurzaam voortbestaan van de knoflookpad te kunnen realiseren, is in het beschermingsplan een aantal maatregelen voorgesteld:

- Veiligstellen van de leefgebieden.
- Versterken van de leefgebieden door deze te vergroten en kwalitatief te verbeteren.
- Verbinden van verschillende leefgebieden, waardoor uitwisseling van exemplaren mogelijk wordt.
- Verbreden van de leefgebieden, waardoor er een complex van leefgebieden ontstaat, waarbij lokaal uitsterven van populaties niet het definitieve einde betekent van een leefgebied. Deze kunnen dan weer op een natuurlijke wijze worden gekoloniseerd.

Zwolle heeft een stabiele, sterke populatie in de wijk Berkum-Brinkhoek. Een van de vijvers in de wijk vormt het belangrijkste voortplantingswater. Het is mogelijk dat de knoflookpad om zich voort te planten ook gebruik maakt van particuliere vijvers in de buurt.

De knoflookpad heeft behalve een voortplantingswater ook een landhabitat nodig.

In de Zwolse situatie betekent het dat de jonge padden waarschijnlijk de tuinen van de omliggende woningen gebruiken om zich in te graven. De actieradius van de oudere dieren is groter. Er worden regelmatig dieren gevonden op de begraafplaats Bergklooster. De structuur van de bodem van de begraafplaats is geschikt voor de padden om zich in te graven. Het is heel goed mogelijk dat de knoflookpadden de Agnietenberg gebruiken om naar de begraafplaats en misschien in de toekomst ook naar een nieuwe poel te migreren. Het is belangrijk dat de bodem van de Agnietenberg los blijft.

Een van de maatregelen in het beschermingsplan is een vergroting van het aantal voortplantingswateren. Zo is er aan de Agnietenbergweg een nieuwe poel gegraven. Deze lijkt nog onaantrekkelijk voor de dieren. Er is weinig begroeiing in en aan het water en de poel werd verschillende keren afgegrast door pony's. Dit is niet bevorderlijk voor een optimaal leefgebied. Sinds de aanleg ervan zijn er tot nu toe in de nieuwe poel nog geen knoflookpadden waargenomen.

Het belangrijkste voortplantingswater heeft ook aandacht nodig. Er ligt een rottende laag blad op de bodem en er komt vis voor (stekelbaars). Die eet van de eieren en de larven. De vijver moet daarom worden uitgebaggerd en de vis moet worden verwijderd. De vijver wordt ook gebruikt als overstort. Waarschijnlijk voor overtollig regenwater, maar toch....

De andere vijvers in de wijk hebben langs de randen beschoeiingen. Deze zijn dieronvriendelijk. Het zou beter zijn om in ieder geval een rand glooiend te maken. Daardoor kunnen de dieren makkelijker in en uit het water komen. Zo kunnen er meer geschikte poelen ontstaan.

Belangrijk is om omwonenden op de een of andere manier te betrekken bij de bescherming. In het verleden is er een folder samengesteld en is er een bijeenkomst belegd om de 'buren' te informeren. Omdat dit al een aantal jaren geleden is, lijkt dit vatbaar voor herhaling.

De werkgroep Knoflookpadden inventariseert de knoflookpadden jaarlijks. De techniek gaat ons daar hulp bij bieden. Er zijn onderwatermicrofoons die onder water roepende mannetjes beter kunnen traceren. Onze werkgroep kan hier ook gebruik van gaan maken. Zo kunnen we een beter en completer beeld krijgen van het aantal en de verspreiding van de knoflookpad in het gebied. In vervolg daarop zal worden verkend of de versterking van de populatie in het gebied kan worden versneld door het uitzetten van eieren of larven.

Wij hebben samen met de gemeente Zwolle, Ravon en Landschap Overijssel overleg gevoerd en afgesproken om bovenstaande ideeën en voorstellen in de praktijk uit te voeren. Voor de zomer brengen wij daarom een werkbezoek aan het gebied en worden afspraken gemaakt over het onderhoud van de poelen. De gemeente heeft toegezegd dat deze direct na de zomer worden uitgevoerd. Wij houden jullie op de hoogte.

Sybout Jaasma, werkgroep Knoflookpadden
Hans Nederhand, Natuurbeschermingscommissie

Literatuur

Landbouw, natuurbeheer en visserij: Beschermingsplan Knoflookpad

Stichting Ravon: Herkenning Amfibieën en Reptielen.

Het waarnemen van Amfibieën en Reptielen.

CBS & Ravon: Handleiding voor het monitoren van amfibieën in Nederland.

Meetnet Amfibieën: Mededelingen & Verspreidingsonderzoek.

Natuurbalans / Limes Divergens: De Knoflookpad langs de Vecht, Regge en Dinkel in Overijssel

www.ravon.nl

IVN Zomerweek 2010 op Texel

Dit jaar is de IVN Zomerweek van 31 juli t/m 7 augustus in Den Hoorn, Texel. De Stichting IVN-zomerweek organiseert jaarlijks in de zomervakantie een week voor volwassenen, jeugd en jongeren. Een actieve week waarin natuurbeleving, landschap en cultuurhistorie centraal staan. Samen met lokale (IVN-)vrijwilligers vullen we de week met een boeiend programma in de natuur. **Dit jaar is het thema: 'Van Alikruik tot Zeekraal'.**

Iedereen vanaf 5 jaar (met zwemdiploma) kan meedoen. Wel gaan we er vanuit dat de deelnemers een (redelijk) goede conditie hebben, want er staan soms stevige wandelingen of fietstochten op het programma. Lidmaatschap van het IVN is niet vereist, wel een flinke dosis enthousiasme. Dus: alleen, samen of met (éénouder) gezin: schrijf je in voor een lekker actieve week op een mooi Waddeneiland!

Deelname voor IVN'ers en gezinsleden, vanaf 14 jaar: € 235,-, van 5-13 jaar: €155,-.

Voor niet-IVN'ers: € 245,- en kinderen € 160,-. Vanaf het derde kind: € 130,-

Vraag de uitgebreide folder of het aanmeldingsformulier aan via: Herman Offereins, e-mail: h.r.offereins@gmail.com.

Ontmoeting met een velduil door Dirk Beekman

Voor mijn bedrijf moest ik op 13 januari in Zwolle zijn. Het was erg koud. Het vroor en overal lag sneeuw en ijs. Toch was het een prachtige dag, echt een dag om te fotograferen, dus nam ik mijn camera mee.

Snel mijn zaken afgehandeld en eerst maar eens naar het Engelse Werk gereden. Wat mij daar opviel, was dat er vrij veel Vlaamse gaaien waren, ook wat roodborsten en zelfs een eekhoorn. Verder in de IJssel naast wat wilde eenden en meerkoeten, ook twee Nijlganzen gezien.

Via de ophaalbrug en de sluis ging ik richting Westenholte. Daar wat knobbelzwanen gezien en redelijk veel kramsvogels. Al dwalend via smalle kronkelige dijkjes, waar vrij veel hoofdzakelijk grauwe ganzen in de landerijen zaten.

Na verloop van tijd kwam ik bij de oude weg Zwolle-IJsselmuiden en sloeg ik in 's-Heerenbroek bij de Kandelaar rechtsaf, richting Mastenbroekerpolder. Wat een verlatenheid was het daar. Heerlijk rustig. Grote sneeuwvlaktes en behoorlijk ijs in de sloten. Naast wat blauwe reigers en waterkippen was er qua vogels weinig te beleven, maar naarmate ik verder reed, zag ik steeds meer ganzen en zwanen. De ganzen waren behoorlijk ver weg, maar het waren er zeker duizenden.

Via de Bisschopswetering wilde ik richting Hasselt en zo naar de Lichtmis en dan naar huis. Plotseling zag ik in de verte iets. Ik kon nog niet goed zien wat, maar al gauw bleek het een velduil te zijn. Zeer voorzichtig reed ik stapvoets door, ondertussen vanuit het geopende raam van mijn auto continu foto's makend. De resultaten zijn hier te zien. Het was voor mij de eerste keer dat ik een velduil in het wild zag. Onvergetelijk wat een prachtige vogel en wat een geweldige ervaring.

Foto's: natuurfotograaf Dirk Beekman

Zeearend bij Westerveldse bos

tekst en foto's Gerrit Reitsma

Op Goede Vrijdag hebben Gerard Bredewold en ik boven het Westerveldse Bos/Noorderkolk weer de zeearend waargenomen. Deze enorme roofvogel is hier in het verleden vaker door mij waargenomen.

Mijn aandacht werd getrokken door de alarmerende geluiden van meeuwen en ganzen. Ik wist gelijk dat ik met een zeearend te doen had, want een andere vogel van dit formaat ken ik niet.

De ganzen en meeuwen probeerden de arend uit hun leefgebied te verjagen en zodoende kwam de zeearend mijn richting uit.

Deze keer kon ik hem gelukkig ook fotograferen. Wat een majestueuze vogel is dit toch.

Met de spanwijdte van een deur lijken de andere vogels maar nietig, al hebben ze ook een spanwijdte van meer dan een meter.

Een broedpoging in Zwolle-Noord zal er voorlopig wel niet in zitten, maar als hij af en toe langskomt, ben ik ook tevreden.

Waddenweekend

Zoals elk jaar organiseren wij ook dit najaar weer een weekend naar één van onze mooie Waddeneilanden. Dit jaar gaan we weer naar Ameland.

We gaan op 24, 25, en 26 september naar kampeerhuis High Chaparral.

De kosten zijn € 70,- p.p. Hiervoor krijg je: 2 overnachtingen, de boottoertocht, het hele weekend een fiets met versnellingen, 1 warme maaltijd, 2x ontbijt en 2 lunchpakketten. Ook zorgen we weer voor de nodige koffie en thee.

Je kunt je aanmelden bij Henk en Ans Selhorst, Huygensstraat 11, 8023 AG Zwolle,

tel. 038-4534301 of per e-mail: ans.selhorst@home.nl.

Foto: Nicole Vervoort

Excursie Zuidwest-Friesland door Bram de vries

..een verslag van een excursie van de KNNV Vogelwerkgroep...

Op zaterdag 20 februari om 9 uur stonden er 16 mensen klaar voor de excursie naar Zuidwest-Friesland. Op de heenweg sneeuwde het behoorlijk. We zouden Peter de Kraker ontmoeten bij een parkeerplaats vlak na Joure. En dat gebeurde ook.

Na een korte vertraging door een file kwamen we aan in Friesland. Het sneeuwde op de snelweg. De eerste stop was vlakbij het dorp Schraard. Er zat daar een grote groep brand- en kolganzen.

Daarna stond een wandeling in de Makkumer Zuidwaard op het programma. We zagen daar o.a. vrouwtje nonnetje, veldleeuweriken, buizerd, kramsvogels en het hoogtepunt: twee roerdampen. Op ongeveer driekwart van de wandeling is een plek waar 'It Fryske Gea' de roerdampen bijvoerde in verband met de lange vorstperiode. Toen we daar aankwamen, stond er een auto met daarachter een klein bevroren plasje. Daarop was de 1e roerdomp aanwezig, maar deze schoot het riet in toen we aankwamen. Na een tijdje kwam de roerdomp weer tevoorschijn en tegelijk vloog de 2e roerdomp over. *(Zie de prachtige foto's die Dirk Beekman maakte tijdens de excursie, red.)*

De roerdomp verdween weer opnieuw in het riet. Toen begon iemand uit de auto ons uit te leggen dat de roerdomp niet tevoorschijn kwam als je praatte. Terwijl hij dat zei, sloop de roerdomp precies uit het riet naar voren! Tijdens de wandeling in de Makkumer Zuidwaard was het prachtig weer.

Na een pauze in Makkum gingen we als laatste naar het Kornwerderzand. Onderweg langs de ventweg langs de Afsluitdijk zagen we grote groepen wulpen, smienten, enkele pijlstaarten, rotganzen en opnieuw brand- en kolganzen. Bij het Kornwerderzand zelf zagen we tureluurs, dodaarzen, middelste zaagbekken, grote zaagbekken en nonnetjes. De kleine rietgans hebben we gemist, omdat die al half februari weer weg trekt. Volgende keer moeten we dus eerder gaan om de kleine rietgans te zien.

De weersomstandigheden waren gedurende de dag zeer wisselend. Sneeuw, prachtig weer tot gure koude motregen bij Kornwerderzand. Het hoogtepunt was de roerdomp (zie de foto's) tijdens goed weer.

Al met al dus een geslaagde excursie.

Foto's: natuurfotograaf Dirk Beekman

© illustratie: Willemien van Ittersum 2010

IVN excursieprogramma zomer en herfst 2010

Het hele jaar worden rond Zwolle leuke en interessante excursies georganiseerd over de natuur in en om Zwolle. Kom ook. U bent van harte welkom. Onder leiding van een natuurgids ontdek je een bepaald gebied of wordt een thema onder de loep genomen.

JULI

Zo 4 *Landgoed Het Nijenhuis in Heino, Cultuurhistorie en Natuur*

Start 14.00 uur
Parkeerplaats bij Landgoed Het Nijenhuis, achter het station in Heino
Gidsen Agnes Neimeijer en Fred Mensink

AUGUSTUS

Zo 29 *Het geheim van Westerveld*

Start 14.00 uur
Parkeerplaats aan het einde van de Kolksteeg in Zwolle
Gidsen Bernadet van der Veen en Marjan Reus

SEPTEMBER

Vr 10 *Avondexcursie door de Struinwaard*

Start 19.00 uur
Parkeerplaats van der Valk in Berkum, Zwolle
Gidsen Wim Rotman en Heike Tack

Zo 26 *Natuur en cultuurhistorie op Landgoed Vilsteren*

Thema Vruchten en zaden

Start 14.00 uur
Parkeerplaats bij de kerk in Vilsteren
Gidsen Agnes Neimeijer en Greet Meima

OKTOBER

Zo 3 *Op de Heksentoer in Doepark Nooterhof* *Voor kinderen van 3-6 jaar*

Start 14.00 uur
Doepark Nooterhof, Goertjesweg in Zwolle
Gidsen Gerda Revenberg, Manon Nijhuis en Annet van der Wal

Za 9 *Prachtige bomen en geschiedenis, Landgoed IJsselvliedt Wezep*

Start 14.00 uur
Parkeerplaats bij IJsselvliedt in Wezep (bij de afrit van de A50)
Gidsen Dirk de Graaf en Willemien van Ittersum

Zo 17 *Lemelerberg, herfstverschijnselen*

Start 14.00 uur
P. Ledeboerweg in Lemele
Gidsen Wim van Bruggen en Arie Driesprong

Zo 17 *Paddenstoelen op Doepark Nooterhof* *Voor kinderen van 6-12 jaar*

Start 14.00 uur
Doepark Nooterhof, Goertjesweg in Zwolle
Gidsen Tineke Burghard, Gerda Revenberg, Annet van der Wal en Marjan Reus

NOVEMBER

Zo 14 *Langeafstandswandeling in Dalfsen*

Start 10.00 uur
Station Dalfsen
Gidsen Heike Tack en Yvon van de Velden

Actuele en eventueel aanvullende informatie over de excursies wordt geplaatst op de website van IVN Afdeling Zwolle, www.ivnzwolle.nl. Vragen over de verschillende excursies kunt u stellen via: excursies@ivnzwolle.nl

Van de KNNV bestuurstafel

Het is mei. Het jaar is al weer voor een derde voorbij. Misschien komt het door die eeuwige sneeuw dat de tijd in de eerste periode van 2010 lijkt te hebben stilgestaan. Het was natuurlijk schijn. De sneeuwkllokjes kwamen in mijn tuin bloeiend onder de sneeuw vandaan. En ook onze vereniging heeft niet stilgezeten. De excursies gingen gewoon door. We hadden bovendien een boeiend lezingenseizoen.

De Algemene Ledenvergadering is in goede sfeer verlopen. De aftredende bestuursleden zijn weer herkozen. Ons bestuur is dus gelukkig nog steeds compleet.

Wel hopen we dit jaar een kandidaat secretaris te vinden. Na de ledenvergadering van 2011 is de functie van secretaris namelijk vacant. Het voorstel tot contributieverhoging werd aangenomen. De penningmeester is inmiddels begonnen met de inning van de gelden.

Misschien wist u al dat wij een zeer actieve penningmeester hebben. Hij heeft voortvarend verschillende fondsen aangeschreven en dat resulteerde in een prachtig bedrag aan giften. Daarmee worden een microscoop en binocs aangeschaft. Wij zijn erg onder de indruk zijn van Erwin's activiteiten. Hij verdient zeker een groot compliment!

Het bestuur is bezig een goede regeling voor het gebruik van het materiaal te maken. In het verleden is een batdetector zoekgeraakt en niet meer teruggevonden. Zoiets moet niet weer gebeuren.

Op 17 april was de gezellige ledendag een succes. Leuke mensen, interessante excursies, lekker eten en vrolijke muziek. Tot slot nog een boeiende lezing over de broedplaatsen van onze wadvogels. Kortom: waardering voor de activiteitencommissie.

Het zomerseizoen is in volle gang met excursies van diverse aard. Het bestuur gaat aan de gang met de voorbereiding van de Dag van de Veldbiologie, die in oktober zal plaatsvinden. Landelijk zal deze dag ook in het teken van ledenwerking staan. Daar gaan we zeker aan meedoen.

Namens het bestuur een fijne zomer toegewenst, waarin we elkaar wellicht bij een of andere activiteit treffen.

Wietske van Santen, secretaris

Nieuwe binoculairs en microscoop voor KNNV Zwolle

Aanschaf mogelijk gemaakt door fondsenwerving...

De KNNV afdeling Zwolle heeft drie binoculairs en een microscoop kunnen aanschaffen door financiële bijdragen van stichting Doen van de Postcodeloterij en het Prins Bernard Cultuurfonds Overijssel van respectievelijk € 5000 en € 2500.

Het gaat om drie binoculairs van het type Leica EZ4, waarvan twee met 16 x oculairs en één met 10 x oculair, met ingebouwde digitale camera. De microscoop betreft een Leica DM750, inkijkhoek 45° met condensor 0.90 / 1.25 o.i. en objectieven 4x/0.10, 10x/0.25, 40x/0.65, 100x/1.25 o.i. met gezichtsveld 20 mm en oculair 10x/20 met oogschelp en ingebouwde camera.

De apparaten met ingebouwde camera bieden ons unieke mogelijkheden. Naast het maken van digitale foto's, kunnen we deze nu ook inzetten tijdens lezingen en cursussen, omdat de camera ook op beamer of LCD scherm kan worden aangesloten. Hierdoor kan live worden meegekeken. Tevens is het mogelijk om videobeelden te maken. Kortom: unieke mogelijkheden voor de KNNV.

U kunt de apparaten voor een korte periode in bruikleen krijgen. Wij rekenen wel op een kleine tegenprestatie van uw kant: bijvoorbeeld het afstaan van beelden, het geven van een lezing en/of cursus voor de afdeling!

Informatie over het in bruikleen krijgen van apparatuur van KNNV Zwolle kunt u verkrijgen bij Erwin de Visser, per e-mail: penningmeester@zwolle.knnv.nl of per telefoon: tel. 06-23207002.

Erwin de Visser

Boomfeestdag door Heike Tack

17 Maart, Boomfeestdag, was een heerlijke lentedag! De Oude Mars in Zwolle-Zuid was het landelijke speerpunt van deze dag. IVN Zwolle was aanwezig, net als diverse andere groene organisaties uit Zwolle. Deze organisaties presenteren zich onder een gezamenlijke vlag: *ZWOLLE, NATUURLIJK GROEN*. Het was echt een feestelijke dag met voor de basisschoolkinderen van groep 7 een afwisselend programma.

's Ochtends werd in een grote tent de finale van het Kids for Trees-songfestival gehouden. Daarna ging een aantal kinderen samen met de VIP's een bomencirkel planten. Toen begon het plantwerk pas echt! In drie groepen gingen de ruim 500 kinderen aan de slag: planten, lunchen of een bezoek aan de Groenmarkt. Tijdens het eerste deel van het programma konden de 10 IVN-vrijwilligers nog rustig een praatje maken met mensen van de andere organisaties of een kijkje nemen in de grote tent. Daarna werd het lekker druk toen de kinderen de Groenmarkt bezochten. Er was veel belangstelling voor de activiteiten die het IVN op de markt aanbood. Het 'zaden- en vruchten-voelmemory', de opdracht: 'blad-zoekt-boom' of 'kleed een knop uit' maar ook de vogelquiz werden enthousiast gedaan. De kinderen konden daarmee een stempel verdienen. Bij twee stempels mochten ze een boomamulet ophalen. Voor de meesters en juffen hadden we nog een informatiefoldertje over de speciale 'bomenles' die het IVN heeft gemaakt 'Een uurtje bomen'. We hopen dat de scholen zo enthousiast waren over de Boomfeestdag dat ze er nog een keer op uit willen met het IVN!

Tip:

Onlangs is www.mijntuinparadijs.nl online gegaan: een handige website met tips en adviezen over hoe je je tuin zo kunt inrichten dat het een paradijs wordt voor vogels, vlinders en andere dieren. Mijn tuinparadijs is een initiatief om mensen te stimuleren een bijdrage te leveren aan de natuur en daar ook zelf van te genieten.

Een initiatief van Erik van Ommen en de KNNV-uitgeverij.

Goed Bekeken

tekst en fotografie ©Gerard Beersma

Zelfs als je er met een speciaal natuurdoel op uit gaat, je gaat bijvoorbeeld kevers zoeken of slakken (want ja, die mensen bestaan echt!), kom je vaak voor verrassingen te staan. De ene keer zie je gedrag dat je nooit eerder zag, de andere keer kom je soorten tegen die je alleen uit boekjes kent. De hazelnootboorder is er zo eentje. Zijn snuit is relatief een stuk langer dan die van een olifant. Dat je toch zelden moeders hun verhaal hoort besluiten met: ‘en toen kwam er een hazelnootboorder met een lange snuit..’ komt omdat hij minder bekend is. Jammer, want zo’n koddig stripfiguur verdient enige beroemdheid. Mij doet hij denken aan mijn lerares geschiedenis van vroeger.

De fantastische snuit van vooral de vrouwtjes wordt gebruikt om in jonge en nog zachte hazelnoten te boren. Uit het ei dat in dit gaatje gelegd wordt, komt een larve, die zich in de noot ontwikkelt. Laat de boom zijn vruchten vallen, dan valt hij mee. Op de grond boort de larve zich een weg naar buiten en verpopt in de grond. De volwassen kevers zien we vooral in juni, vaak op meidoorn.

Hoewel ik al jaren de hazelaar bij mij in de tuin observeer, heb ik hem daar nooit gezien. Het exemplaar van de foto had meer noten op haar zang, door heel chique het landgoed Windesheim als vaste verblijfplaats te kiezen.

Excursie Dollard, Oost-Friesland, Breebaartpolder

door Adri Dubbeldam

zaterdag 22 mei 2010

In maart 2010 ben ik lid geworden van de KNNV, afd. Zwolle, met de bedoeling om mijn belangstelling voor vogels nu eens serieus op te pakken en mijn kennis flink uit te breiden. Kort erna genoot ik al van een avondvullende lezing over aalscholvers. Verder woonde ik een deel van de jaarlijkse ledendag bij en kende ik daardoor al enkele gezichten.

En nu dan de dagvullende excursie naar Oost-Groningen en Ostfriesland. Die had ik al in maart thuis op de gemeenschappelijke kalender genoteerd, met een dikke lijn eromheen. Ik zat wel met enkele vragen: Tref ik een aantal soortenjagers? Zal het ieder voor zich zijn? Racen we van de ene waarneming naar de andere?? Ik hoopte in ieder geval mijn voordeel te kunnen doen met de ervaring en kennis van de andere deelnemers. Als de dag net zo zou verlopen als de excursie naar de Vreugderijkerwaard op de jaarlijkse ledendag, dan zou ik dik tevreden zijn. Ik keek uit naar dit dagje 'vogelen.'

Op de dag zelf troffen we elkaar, onder een stralend zonnetje, op de carpoolplek bij de Berkumerbrug, waar inderdaad zo veel mogelijk gecarpoold werd. De organisatie was in handen van Jur Furda. Na een korte kennismakingsronde vertrokken we, elf deelnemers in getal. Eerst naar Nieuweschans. Onderweg werd volop gepraat, onder andere over hoe we ooit tot het vogelen waren gekomen. Klokke half tien waren we op het station, waar we rond die tijd onze gidsen zouden treffen: Ben Koks en Bouke Koole. Met Ben voorop vertrokken we naar het Duitse Rheiderland.

Op naar de eerste broedplaats van de grauwe kiekendief. Onder een bewolkte hemel, bij een frisse, straffe wind, en omgeven door snorrende windmolens, stonden we daar enigszins gespannen uit te kijken over het

landschap, intussen luisterend naar Ben, die van alles vertelde over 'zijn' project: de bescherming van de grauwe kiekendief. Hij preees de samenwerking met de betrokken boeren, maar was wat minder positief over de Nederlandse ambtenarij. Dat zijn project succesvol was, bleek wel uit de ongehoorde toename van het aantal grauwe kieken tot, op dit moment, 40 broedparen.

We stonden er zo al een hele tijd wat kleumend bij, toen plotseling 'Grauwe kiek!' geroepen werd. Sommige deelnemers renden naar de auto om hun apparatuur, die ze al opgeborgen hadden, snel weer op te halen. Het bleek een foeragerend mannetje te zijn. Gespannen werd nu afgewacht of het vrouwtje zich zou vertonen...

Zeker toen even later Ben riep: "Kiek, mannetje, met prooi! Het vrouwtje moet nu zo tevoorschijn komen, om de prooi over te nemen. Daarna zal er wel gepaard worden." Kennelijk hadden de kieken deze informatie ook gehoord, want alles gebeurde precies zoals het voorspeld was. En zo konden we ook nog genieten van de hofmakerij door het mannetje, dat met een strootje in de snavel probeerde het vrouwtje nog een keer te verleiden. Verder gezien: een bruine kiekendief, vrouw, zwaar in de rui. Er was bijna geen staart en enkele handpenen ontbraken. Overige waarnemingen hier: een mannetje en vrouwtje bruine kiekendief, later zelfs drie mannetjes en een vrouwtje.

Mijn eerste les: (zeer) grootschalige landbouw en natuurwaarden kunnen uitstekend samengaan. Kleinschaligheid was dus niet de alleenzalmakende aanpak, zoals ik altijd gedacht had. Ben nam afscheid van ons, omdat hij naar een promotieactiviteit moest. Vanaf nu was Bouke onze gids.

De volgende bestemming lag eveneens in het Reiderland langs de Dollard. Ik betrapte me onderweg op de gedachte: "Vanavond kan ik in de oude Peterson's vogelgids, die nog van mijn vader geweest is, de waarneming van de grauwe kiek noteren..." Als jongetje van een jaar of 7 zat ik al vaak naar de kleurplaten te kijken.

... ongehoorde

toename van het

aantal grauwe

kieken ...

Lepelaar

Foto: Harold van Ee

We stopten onderweg langs de kant van de weg, om een waargenomen kiekendief te identificeren. Er zou immers sprake kunnen zijn van een nog onbekend broedgeval! Na de korte stop bracht Bouke ons naar het terrein waar grauwe kiekens broeden. Terwijl we het gebied inliepen, bleek een strook gemaaid gras van een meter of dertig breed en zeker een kilometer lang als een magneet te werken op kiekendieven. We zagen grauwe en bruine kiekendieven en enkele buizerden. Het leek wel of er speciaal voor onze komst een show opgevoerd werd. Het bracht Bouke tot uitroepen als: "Dit is ongelooflijk hoor. Dit gebeurt bij andere groepen nooit. Jullie boffen echt hoor!" Bovendien was de zon nu goed doorgekomen, wat het waarnemen nog veraangenaamde. Er waren diverse grauwe kiekens actief. Laag cirkelend over het gras, af en toe op de grond zittend, met een prooi in de klauwen. Allemaal te mooi om waar te zijn.

Op deze akkers, die hier wat kleinschaliger waren, was aan de randen steeds een strook van een meter of twaalf breed ingezaaid met gewassen die allerlei dierenleven aantrokken, onder andere muizen, en die dus voor roofvogels ook van belang waren. Gezien: grauwe en bruine kiekendief, buizerd en torenvalk. In de hoop een blauwborst te zien, liepen we door naar een veld dat geel zag van het bloeiende koolzaad. Heel even was een blauwborst te zien toen we kwamen aanlopen, daarna vertoonde zich geen enkele blauwborst meer. Wel een gele kwikstaart en, in het gras, enkele graspiepers.

Verder hoorden we een veldleeuwerik. Maar

het was alweer tijd om te vertrekken, we wilden immers ook nog naar de Breebaartpolder. Onderweg stopten we bij een bijzondere plek, die Bouke 'de geheime plek' noemde, omdat vrijwel niemand wist van het bestaan ervan.

Maar voor ik over die geheime plek vertel, eerst kort iets over hoe ik de dag en het gezelschap ervaren heb. Geen soortenjagerij, niet ieder voor zich, geen racen door het Groninger land, maar een gezelschap dat weliswaar gekomen was voor de vogels, maar dat ook genoot van het simpelweg vertoeven in de natuur. Ze deelden waarnemingen direct met de anderen, gevolgd door het aangeven van de plaats en van de kenmerken van de waargenomen vogel. Handig om mijn kennis uit te breiden! Na een waarneming volgde stevast de vraag van Jur: "Wie wil hem even in de telescoop zien?" Het was op een relaxte manier genieten van alles wat er aan moois te beleven viel. Kortom: ik voelde me echt op mijn gemak.

Dan nu het geheime plekje.

Het bleken enkele plassen te zijn, omkraagd met riet, die vrijwel niet bezocht worden. Gehoord werden de kleine karekiet en de rietzanger. Waargenomen werden rietgors, brandganzen, slobbeenden, bergeenden, krakeend, wintertaling en zilverplevier. Terwijl we terug liepen naar de auto, kwam Jur naast me lopen en vroeg me: "Wil je misschien een verslag maken van deze dag voor het ZNT?" Ik zei dat ik dat graag wilde doen.

De zon was inmiddels weer verdwenen en de wind was flink aangewakkerd. Bovendien was het tijd om onze gids Bouke naar het station in Nieuweschans te brengen. Onderweg erheen klonk plotseling de schreeuw: "Grauwe kiek, mannetje!" Iedereen speurde door de autoramen de lucht af en onze chauffeur zag daardoor pas op het laatste moment dat de auto voor ons een soort noodstop maakte. Een kettingbotsing werd maar net voorkomen. Over enthousiasme voor vogels gesproken... Bouke sprak nogmaals van een belangrijke waarneming, want die zou ook kunnen wijzen op een onbekend broedgeval. Eenmaal op het station van Nieuweschans aangekomen, bedankten we Bouke hartelijk. We hadden dankzij hem prachtige waarnemingen kunnen doen.

Inmiddels was het middag geworden; hoogste tijd om op pad te gaan

naar de Breebaartpolder, die soms abusievelijk 'Breedbekpolder' genoemd werd, naar een bepaalde strandlopersoort. Onderweg daarheen overwogen we nog even om langs het beroemde dorp Ganzedijk te rijden, maar we kozen een andere route. Aangezien door de dag heen bij de leden van de groep al een grote behoefte aan een kop koffie merkbaar was geweest, gingen we eerst naar de Reiderhoeve, gelegen aan de Dallingerweesterweg, onderaan de dijk van de Breebaartpolder. Ter plekke veel boerenzwaluwen en huiszwaluwen gezien, ook broedgevallen. Daarna liepen we met zijn allen vol verwachting naar de vogelkijkhut daar vlakbij, die gelukkig vrijwel onbezet was. Een van de deelnemers nam een aantal vossen waar, zo te zien ouders met jongen. Een waarneming met een bijsmaakje, gelet op de jachtactiviteiten van de vos. Verder een zwarte ruiter in zomerkleed en weer een zilverplevier gezien en niet te vergeten enkele lepelaars. Verder een vis-

dieffe in zomerkleed, tureluur, slobbeenden, bergeenden, kuifeenden en kluten.

Tot slot van deze dag liepen we de dijk over, naar de kwelders van de Dollard. Onderweg erheen kwam Dirk naast me lopen en vroeg me: "Wil je misschien een verslagje maken van deze dag?" Ik zegde opnieuw toe. (De verklaring voor dit toeval is waarschijnlijk dat ik tijdens de dag op een onbewaakt moment had gezegd dat ik leraar Nederlands ben in het voortgezet onderwijs.)

Wandelend over de dijk hadden we een mooi uitzicht over de Dollard. Op de zandplaat telden we 45 rustende zeehonden. Op de slikken bevonden zich tientallen foeragerende kanoeten en zo'n 600 rosse grutto's in zomerkleed. Zilverplevieren, enkele bontbekplevieren, tureluurs, twee oeverlopers, brandganzen en grauwe ganzen.

Al pratend in de auto op de terugweg kwam Zwolle, sneller dan verwacht, alweer in zicht. Onderweg werden al plannen voor nieuwe excursies gesmeed. Jur werd zeer bedankt voor de prima organisatie; hij had ons een mooie dag bezorgd. Ik wil op mijn beurt de groep bedanken voor alles wat ik dankzij hen weer geleerd heb op het gebied van vogelwaarnemingen en voor hun aangename gezelschap. De volgende excursie staat thuis alweer met dikke letters op de kalender!

ANBI registratie voor KNNV Zwolle

Onze vereniging is dit jaar door de Belastingdienst als Algemeen Nut Beogende Instelling erkend. Deze erkenning is verstrekt in de vorm van een schriftelijke ANBI-verklaring.

Wat is een ANBI?

Een ANBI is een kerkelijke, levensbeschouwelijke, charitatieve, culturele, wetenschappelijke of algemeen nut beogende instelling die als zodanig door de Belastingdienst is aangewezen.

Op 1 januari 2008 zijn de belastingregels op het gebied van schenking, successie en aftrek van giften van de inkomsten- en vennootschapsbelasting veranderd.

Alleen de instellingen die de Belastingdienst heeft aangewezen als een ANBI kunnen sindsdien gebruikmaken van de fiscale voordelen.

Wat zijn de fiscale voordelen voor een ANBI?

Een ANBI hoeft geen successierecht of schenkingsrecht te betalen over erfenissen en schenkingen die de ANBI ontvangt in het kader van het algemeen belang. Uitkeringen die een ANBI doet in het algemeen belang zijn vrijgesteld voor het recht van schenking.

Als een instelling door de Belastingdienst is aangewezen als een ANBI, kan een donateur giften van de inkomsten- of vennootschapsbelasting aftrekken, uiteraard binnen de daarvoor geldende regels. Het betreft dan bedragen die boven de hoogte van de contributie uitgaan. De contributie zelf is niet aftrekbaar als gift!

Als u meer wilt weten dan kunt u de website van de belastingdienst <http://www.belastingdienst.nl/giften/> raadplegen of zelfs een eenvoudige vragenlijst doorlopen op <http://www.belastingdienst.nl/reken/giften/> die uw persoonlijke vragen mogelijk beantwoordt.

Daarnaast kunt u met vragen of indien u een schenking wilt doen en daarbij speciale condities wenst, altijd contact opnemen met de penningmeester via e-mail: penningmeester@zwolle.knnv.nl of tel.: 06-23207002.

Erwin de Visser

Meizoentjes en mierenbroodjes

Als Groendoener ken jij natuurlijk al heel veel plantennamen. Veel soorten hebben een bijzonder kenmerk, wat hen een leuke bijnaam opgeleverd heeft. Probeer maar eens of je ze kunt vinden. Schrijf de passende letter bij de genummerde plant, zoals 8. Smeerwortel = G.

1 Herderstasje

Ik groei overal en help tegen veel kwalen.. voor wie geen dokter kan betalen!

2 Hondsdraf

Je vindt mij altijd laag op de grond. Ik richt mij op, maar klim niet op....

- A Papenkop
- B Soldatenwondkruid
- C Grondklimpop
- D Meizoentje
- E Mierenbroodjesplant
- F Legoplantje
- G Heelwortel
- H Ezelsoren
- I Armeluiskruid

3 Paardenbloem

Als je mijn zaadpluizen afblaast, zie je mijn kale kop. Vroeger hadden monniken een kaal geschoren kruin op hun hoofd. Katholieken waren papen, dus men noemde mij....

4 Heermoes

Speelgoed uit de oertijd.

6 Madeliefje

Niet alleen in mei sta ik in de wei.

5 Smalle weegbree
Aan welk dier doet mijn blad jou denken?

8

Smeerwortel
In mijn wortel zit een soort lijm.

7 Duizendblad

Mijn Latijnse naam is Achillea millefolium. Mille betekent 1000, folium is blad en door Achilles kreeg ik mijn bijnaam. Achilles was een Griekse oorlogsheld.

9 Stinkende gouwe

Mieren zorgen voor de verspreiding van mijn zaad. Ze lusten er wel brood van.

Van de IVN bestuurstafel

Als u dit leest, heeft de lente zich al volop ontplooid en zijn we langzamerhand al in de zomerperiode beland. Bomen die volop bloeien en hun groene tooi aan hebben getrokken, vogels die druk met hun kroost zijn, vlinders en insecten druk doende. De natuur op haar best! Maar niet alleen de natuur roert zich, ook vele IVN-vrijwilligers zijn druk in deze periode! De Vogelzangcursus is al in maart begonnen en loopt tot mei, de Wilde Plantencursus start met haar bijeenkomsten en de kinderen van de basisscholen gaan lekker het veld in bij de Vechterweerd. En dan is er natuurlijk het excursieprogramma, de Groendoeners en de bijeenkomsten van Groen voor Ouderen. Als je dit zo achter elkaar leest, is het een indrukwekkende lijst van activiteiten.

Ik wil hier ook even stil staan bij de groep natuurgidsen in spé. Voor hen zit het intensieve programma van de natuurgidsencursus er bijna op. Na anderhalf jaar, vele opdrachten en cursusavonden verder, houden zij in juni hun eindpresentaties. Op maandag 28 juni ontvangen zijn, als het goed is, hun felbegeerde diploma IVN Natuurgids! Ook voor het cursusteam en de mentoren is het dan afgelopen. Zij kunnen na deze datum ook eindelijk achterover gaan leunen en 'afkicken' van deze megaklus.

Op deze plek wil ik ook nog even de aandacht vestigen op twee vacatures bij het IVN bestuur. Sinds de ALV van 24 maart jl. zit het bestuur zonder secretaris. Het leek er even op dat we een opvolger voor Ria Marteijs hadden gevonden, maar helaas moest deze beoogde kandidaat wegens persoonlijke omstandigheden toch afzeggen. We zijn dus nog steeds op zoek naar iemand die deze belangrijke plek in het bestuur zou willen innemen. Daarnaast zouden we als bestuur graag iemand erbij willen hebben die kaas heeft gegeten van pr en communicatie. Het IVN kan op dit vlak nog wel wat ondersteuning gebruiken, vooral om wat meer samenhang te brengen in onze presentatie en uitingen. Dus: bent u die persoon die deze klus aan zou willen pakken? Neem dan contact op met de voorzitter.

april 2010,

Voor de laatste keer namens het IVN bestuur, Ria Marteijs

IVN excursies in Hattem door Hermien Toebes-Lammers

Zondag 14 maart liep een 25-tal mensen door Hattem. Ze volgden de excursie 'Sluipen en kruipen door Hattem'. Deze excursie werd verzorgd door het IVN. De gids Gerda Revenberg en 2 assistentgidsen boeiden de mensen anderhalf uur lang met cultuur en natuur in de binnenstad van Hattem. Jammer genoeg was het weer niet zodanig dat we het konden afsluiten met een terrasje. De bezoekers werden uitgenodigd om op een later tijdstip nog eens terug te komen in Hattem om aan andere evenementen deel te nemen.

Gezocht: molshopen!

Sommige zoogdieren zie je vrijwel alleen aan de sporen die ze achterlaten. Dat geldt zeker voor mollen. Iedereen kent molshopen, maar slechts weinigen zien wel eens een mol. Zoogdieratlas.nl probeert alle zoogdieren in kaart te brengen, dus ook de mollen en doet nu een opmerkelijke oproep: Als u een molshoop ziet, geef het dan aan ons door op www.zoogdieratlas.nl!

Niet alle zoogdieren zijn makkelijk te herkennen, maar over de mol is meestal geen verwarring. Iedereen kent ze wel, de aarden bulten in tuinen, weilanden, maar ook in stadsparken en middenbermen van wegen. Mollen graven achter hun prooien, regenwormen en andere bodemdiertjes, aan. Aan het begin van de winter vluchten de wormen voor de kou dieper de grond in en de mol graaft er achteraan. Dieper graven van nieuwe gangen levert grond op die ze kwijt moeten. Wanneer het weer warmer wordt, kruipen de regenwormen weer richting aardoppervlak. De mol gaat er ook dan weer achteraan, graaft nieuwe gangen en werpt dus extra hopen op.

De mol leidt een solitair bestaan. Alleen in de paartijd vormen ze paartjes. De rest van het jaar leeft de mol alleen in zijn gangenstelsel. Dat stelsel verdedigt hij of zij ook flink tegen andere mollen. Daarom heeft het ook weinig zin mollen te bestrijden: als de mol geklemd is, zal er in het algemeen binnen 24 uur een nieuwe mol in zijn gangen zitten. Om het nog erger te maken, willen die nieuwkomers ook nog wel eens het overgenomen gangenstelsel bijwerken; nog meer hopen dus.

Ook waarnemingen van andere zoogdieren als ree, haas, eekhoorn en egel zijn trouwens welkom. Zo wordt 'online' gewerkt aan een steeds beter beeld van de zoogdieren in Nederland. Op www.zoogdieratlas.nl zijn de kaarten en meer informatie te vinden.

Molshopen

Foto: Neeltje Huizenga

Paddenstoelencursus

Komend najaar organiseert het IVN een paddenstoelencursus. De cursus is bedoeld voor iedereen die in de natuur is geïnteresseerd en meer wil weten over paddenstoelen die voorkomen in Nederland.

Wat gaan we doen?

De cursus bestaat uit 3 cursusavonden en 2 ochtendexcursies.

Aan de orde zullen komen de systematiek, de bouw en de voortplanting van de paddenstoel. Bovendien zullen we met behulp van boeken paddenstoelen determineren, waarbij we ook de moeilijkheden zullen bespreken die we daarbij tegenkomen. Een binoculair en een microscoop zijn aanwezig en een beperkt aantal loepjes. Tijdens de cursus wordt u ook wegwijs gemaakt in het grote aanbod aan paddenstoelenboeken, die zeker in de herfst in de boekhandels staan uitgesteld. Tijdens de 2 excursies kunt u in het veld uw kennis uitbreiden en in de praktijk brengen. Aan het eind van de cursus zult u de meest voorkomende paddenstoelen kennen en herkennen!

Cursusavonden

Data: dinsdagavond 28 september, 12 oktober en 2 november
 Tijd: aanvang 20.00 uur (duur van de avond tot ca. 22.00 uur)
 Locatie: de Kruidwisch bij Doepark Nooterhof, Goertjesweg 5 te Zwolle

Excursies

Data: zaterdag 16 oktober en 6 november
 Tijd: aanvang 10.00 uur (duur van de excursie ± 2 uur)
 Locatie: op nog nader te bepalen plaatsen in Zwolle of directe omgeving

De cursus wordt gegeven door Elja van Dongen en Herma Visscher.

De cursus gaat door als er minimaal 8 deelnemers zijn. Er is plaats voor maximaal 15 cursisten.

Meer informatie over de cursus bij Elja van Dongen, telefoon 038-3762696 (na 16.00 uur), of e-mail: elja-paulvan-dongen@zonnet.nl.

Wat zijn de kosten?

De cursus kost voor leden van IVN en KNNV

€ 25,00 en voor niet-leden € 40,00.

Hierbij zijn inbegrepen de kosten van de syllabus, thee /koffie tijdens de cursusavonden en een boekje met een wandelroute in de buurt van Zwolle, waar volop paddenstoelen te vinden zijn.

Hoe kunt u zich opgeven?

Opgave bij Renée Cornelis, bij voorkeur per e-mail: paddenstoelencursus@ivnzwolle.nl of via de website www.ivnzwolle.nl. Bellen kan ook: 038-4605978 (na 15.30 uur).

Uw inschrijving wordt pas definitief als u het cursusgeld hebt overgemaakt op giro 124197 t.n.v. IVN Zwolle, onder vermelding van Cursus Paddenstoelen 2010. Inschrijving gebeurt op volgorde van binnenkomst. Mocht de cursus al vol zitten, dan krijgt u gegarandeerd uw geld retour.

Foto: Nicole Vervoort

Programma KNNV Zwolle zomer en herfst 2010

Leden van KNNV Zwolle en IVN Zwolle zijn allen welkom bij onze activiteiten.

Ook andere natuurliefhebbers worden uitgenodigd vrijblijvend kennis te maken.

Kom gerust eens naar een lezing of ga mee met een excursie!

Meer informatie over de activiteiten kunt u krijgen bij Anja Bosman – de Haan, tel.: 038 - 4654735 of per mail: anjabosmandehaan@hotmail.com, of bij de persoon die bij de betreffende activiteit staat vermeld.

Het najaarsprogramma van de Paddenstoelenwerkgroep is bij het verschijnen van dit ZNT nog niet bekend. Het zal t.z.t. worden bekendgemaakt via de website: www.knnv.nl/zwolle. Ook kunt u voor informatie contact opnemen met de coördinator, Anna Adams, tel.: 038 – 4217196.

De verwachting is dat het programma nog wordt uitgebreid met tal van boeiende excursies en lezingen. Meer hierover t.z.t. op de website, via de e-mail en in het volgende ZNT, dat medio oktober 2010 verschijnt.

Dinsdag 15 juni 2010

Inventarisatie struinwaard Berkum

Voor actieve leden van de KNNV Plantenwerkgroep. Verzamelen op de parkeerplaats van restaurant van der Valk (voorheen De Toerist) aan de Kranenburgweg 10 te Zwolle. Tijd: 19.00-21.00 u. Organisatie: Elja van Dongen, tel.: 038 - 3762696 en Brunhilde Reicher.

Zaterdag 19 juni 2010,

zaterdag 3 juli 2010,

zaterdag 21 augustus 2010 en

zaterdag 18 september 2010

Excursie en inventarisatie Schellerpark, Zwolle-Zuid

Insectenwerkgroep en Werkgroep Hydrobiologie KNNV. Voor wie: alle belangstellenden. Kinderen onder begeleiding ook welkom!

We gaan op zoek naar libellen, zweefvliegen, vlinders, etc.. Bovendien zoeken we amfibieën, slakken, waterwantsen, waterkevers en meer.

Speciale aandacht gaat uit naar de sleedoornpag, die hier in voorgaande jaren is gesignaleerd.

Door het Schellerpark lopen diverse weteringen. De vegetatie is gevarieerd. Bijzonder interessant is het natuurontwikkelingsprojectje 'Wildland'. Op dit voormalige opslagterrein van het waterschap zijn twee poeltjes gegraven. Hoewel het tegelijkertijd een kinderspeelplek is, lijkt het een veelbelovend project. Meerdere jaren achter elkaar hebben we hier bijvoorbeeld bandheidelibellen en vuurlibellen gezien. In het park komt in elk geval een behoorlijk aantal libellensoorten voor.

Tijd: 10.00 – ca. 14.00 u. Opgave niet nodig.

Verzamelen: bij ingang Wijkboerderij Schellerhoeve, Schellerpark 101, Zwolle.

Informatie bij Leo Winter, tel.: 038 – 8519470 of wnt@capellen.nl.

Zaterdag 26 juni 2010

Vogelexcursie naar de Wieden, 'De Auken'

Vogelwerkgroep KNNV.

Voor alle gevorderde en beginnende vogelaars en andere natuurliefhebbers!

Aan de noordrand van de Wieden staat een kijkhut met schitterend uitzicht op de kolonie purperreigers, lepelaars en aalscholvers.

Excursieleaders: Jur Furda, tel.: 038 – 3858200, en Peter de Kraker.

We vertrekken vanaf de carpoolplek bij de Berkumerbrug, bij afslag 21, aan de A 28.

Meerijden € 2,50. Verzamelen om 6.30 u.

Denk aan kijker, eten en drinken voor onderweg.

Bij warm weer is een pet ook nuttig.

Opgave uiterlijk daags tevoren bij Jur Furda, liefst via e-mail: jurfurda@live.nl. Graag vermelden of u chauffeur wilt/kunt zijn of wilt meerijden.

Zaterdag 3 juli 2010

Excursie Havelterberg

Plantenwerkgroep KNNV.

Om 9.00 u. verzamelen we vóór de uitspanning 'Het Engelse Werk' in het Engelse Werk.

Vervolgens vertrekken we naar **de Havelterberg**, waar bijzondere planten groeien, zoals **valkruid**,

knollathyrus en een aantal orchideeën.

Vooraf en halverwege bestaat de mogelijkheid om koffie te drinken.

Eind van de middag zijn we weer terug.

Organisatie: Elja van Dongen en Brunhilde Reicher.

Dinsdag 24 augustus 2010**Inventarisatie Vreugderijkerwaard**

Voor actieve leden van de KNNV Plantenwerkgroep.

Verzamelen op de parkeerplaats bij de Vreugderijkerwaard aan de Zalkerveerweg.

Tijd: 19.00-21.00 u.

Het alternatief is om ook deze avond weer de stad in te gaan net als op 19 mei.

Dit wordt bekendgemaakt binnen de Plantenwerkgroep.

Anderen kunnen hierover informatie krijgen bij

Elja van Dongen, tel.: 038-3762696.

Organisatie: Elja van Dongen en Brunhilde Reicher.

Zaterdag 4 september 2010**Vogelfietsexcursie Vossemeer**

Vogelwerkgroep KNNV.

Voor alle gevorderde en beginnende vogelaars en andere sportieve natuurliefhebbers!

Op de fiets gaan we naar het Vossemeer waar we reuzensterns en visarenden hopen te zien.

We vertrekken vanaf de kijkhut bij de Vreugderijkerwaard.

Verzamelen om 8.00 u.

Opgave niet nodig, informatie bij Jur Furda, tel.: 038 – 3858200.

Zaterdag 11 september 2010**Minicursus spinnen !!!**

Voor alle liefhebbers!

Jacomijn Prinsen van KNNV

Wageningen verzorgt een inleiding met excursie.

Tijd: 10.30 u. – 15.00 u.

Zelf lunchpakket meenemen, voor koffie en thee wordt gezorgd.

Er zullen boeken, binoculaires en dergelijke aanwezig zijn.

Locatie: Doepark Nooterhof, De Kruidwisch, Goertjesweg 5 te Zwolle.

Opgave vooraf is gewenst, bij

Anja Bosman – de Haan, tel. 038-4654735 of via: anjabosmandehaan@hotmail.com.

Vrijdag 24 t/m zondag 26 september 2010**Waddenkamp Ameland**

(organisatie Henk en Ans Selhorst, zie aankondiging elders in dit ZNT.)

Zondag 3 oktober 2010**Excursie naar de Oostvaardersplassen**

Vogelwerkgroep KNNV.

Voor alle gevorderde en beginnende vogelaars en andere natuurliefhebbers!

Informatie: Jur Furda, tel.: 038 – 3858200.

Vertrek vanaf de carpoolplek bij de rotonde onder de A 28 bij afslag 1 (Zwolle-Zuid).

Verzamelen om 7.30 u. Meerijden € 7,50.

Opgave uiterlijk daags tevoren bij Jur Furda, liefst via e-mail: jurfurda@live.nl. Graag vermelden of u chauffeur wilt/kunt zijn of wilt meerijden.

Zondag 10 oktober 2010**Dag van de veldbiologie****Zaterdag 6 november 2010****Excursie Diepholz**

Vogelwerkgroep KNNV.

Voor alle gevorderde en beginnende vogelaars en andere natuurliefhebbers!

Ook dit jaar gaan we weer naar de duizenden kraanvogels die pleisteren in de buurt van Diepholz.

We vertrekken om 8.00 u. vanaf de parkeerplaats bij de BDG hal aan de van der Heydenstraat, Zwolle-Zuid. Meerijden kost € 22,50.

Opgave uiterlijk daags tevoren bij Dirk Maas, via e-mail: dirkmaas@hotmail.com of telefonisch: tel. 0529 – 427255. Graag vermelden of u chauffeur wilt/kunt zijn of wilt meerijden.

Zondag 12 december 2010**Fietsen langs de IJssel**

Vogelwerkgroep KNNV.

Voor alle gevorderde en beginnende vogelaars en andere sportieve natuurliefhebbers!

Vertrek om 9.00 u. vanaf de kijkhut bij de Vreugderijkerwaard.

Informatie: Jur Furda, tel.: 038 – 3858200.

Het raadsel van Giethmen

Vandaag gaan we (de gebroeders Reitsma) proberen een boomklever te fotograferen in Giethmen. Tijdens het familie-uitje van 10 april hebben we de boomklevers ontdekt toen ze bezig waren een oud spechtengat "dicht te metselen". Volgens onze berekeningen moeten de vogels nu jongen hebben en vandaag willen we proberen het voeren van deze jongen vast te leggen. Voordat we de auto geparkeerd hebben, zien we al een boomklever met voer naar het nest gaan. Onze berekeningen lijken dus te kloppen. Als we echter bij het nest komen, valt ons direct iets op.

Onder de nestholte op de boom en op de grond liggen erg veel uitwerpselen en dat zijn we van boomklevers niet gewend. Dat spreeuwen de boel onder schijten is bekend, maar we zagen toch echt een boomklever bij het nest.

Als we de camera bij het nest hebben opgesteld, is het toch de boomklever die de – duidelijk hoorbare – jongen in het nest voert. Na het voeren zien we dat een jong zijn uitwerpselen buiten de nestholte dumpst. We overleggen dat dit toch wel een vreemde situatie is en speculeren over de mogelijkheden. Even later valt het ons op dat de boomklever steeds ongeveer 1,5 meter onder de nestholte bezig is, maar we kunnen niet goed zien waarmee. We veranderen onze positie zodat we beter zicht hebben op de onderkant van de boom. We vallen van de ene verbazing in de andere, want we zien dat de boomklever onderin dezelfde boom ook bij een gat zit te voeren.

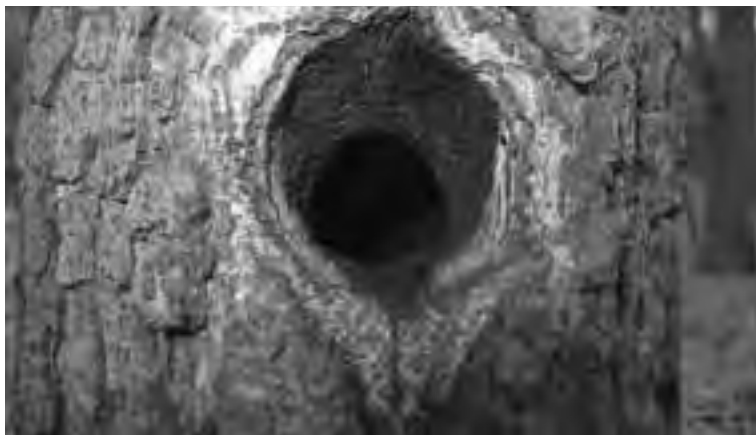

een fotoreportage op 13 mei door Anne Reitsma

Onze eerste gedachte is dat de holte in de boom misschien helemaal doorloopt naar beneden, maar waarom voert hij dan ook bij het hoger gelegen gat?

We besluiten de boom maar eens aan een grondig onderzoek te onderwerpen.

Er blijkt inderdaad nog een gat in de boom te zitten en deze is keurig dichtgemetseld, zodat alleen de boomklever erdoor past.

Wat is hier aan de hand?

10 april hebben we duidelijk waargenomen dat de boomklevers het bovenste gat in de boom aan het dichtmetselen waren en nu vinden we nog een nest in dezelfde boom, welke ook keurig blijkt dichtgemetseld.

Is het misschien een mannetje met twee vrouwtjes?

Maar dan zijn er nog die uitwerpselen die erg doen denken aan een spreeuw. Tussen de uitwerpselen onder de boom vinden we ook nog schalen van spreeuweneieren.

Gelukkig lost het raadsel zichzelf op als we zien dat ook een spreeuw begint met voeren.

Wie had dat gedacht?

De spreeuwen hebben waarschijnlijk het boomklevernest gekraakt. De boomklever kan het bedelen om voedsel van de jonge spreeuwen niet weerstaan en helpt de spreeuwen een handje, terwijl hij ook zijn eigen gezin niet vergeet.

Wie kan er zoiets verzinnen?!

Eerst kraken ze je huis en daarna help je de krakers met het grootbrengen van hun jongen. Kom daar bij de mens maar eens om.

(www.gerrit-reitsma.nl en www.anne-reitsma.nl)

Gezocht: waarnemingen van geringde stormmeeuwen

Afgelopen twee winters heeft Frank Majoor op verschillende plaatsen in Nederland in totaal 1800 stormmeeuwen voorzien van kleurringen. Ook in Zwolle is dit gedaan. Hierbij het verzoek om waarnemingen van geringde stormmeeuwen door te geven. U doet de vogelringer daarmee een groot plezier! Voor meer informatie www.frankmajoor.nl.

In Zwolle zijn witte ringen gebruikt. De codes beginnen met de letter E, gevolgd door 1 letter en 2 cijfers: EA01-EA99, EC01-EC99, EE01-EE99, EH01-EH99, EJ01-EJ99, EK01-EK99, etc. , of gevolgd door 1 cijfer en 2 letters: E9AA-E9ZZ.

Erwin de Visser

De fotovraag foto: Harold van Ee

Weet u wat er op deze foto staat?

✉ Mail uw antwoord naar zntzwolle@planet.nl of per post naar het redactieadres.

Onder de juiste inzendingen wordt een prijs verlost: een waardebon van maar liefst € 25,-, te besteden in de Natuurwinkel Zwolle, Van Karnebeekstraat 23 te Zwolle.

Deze prijs wordt ons gratis ter beschikking gesteld door de Natuurwinkel.

De redactie van het ZNT en de fotograaf zijn uitgesloten van deelname!

Antwoord op de fotovraag van de vorige keer:

Ook dit keer waren er maar weinig reacties: welgeteld maar één. Dat is jammer. Met zo weinig inzendingen vergroot natuurlijk wel de kans om in de prijzen te vallen. Schroom niet en reageer.

Jammer genoeg voor de inzender was zijn antwoord niet goed: de plant op de foto was geen uitgebloeid knooppkruid. Dat is wel een bloem die zich wijd vertakt, maar aan de bloeistengels zitten veel minder bloemhoofdjes dan bij de bloem op de foto.

Op de foto staat een uitgebloeide boerenwormkruid afgebeeld. Deze ziet u in de periode juli -september op droge, zandige grond, veelal langs bermen, geel in bloei. De gele bloemen, zonder stralenkrans, doen als platte gele knooppjes aan. De bloeiwijze is in een tuil. De stengel van het boerenwormkruid is alleen in de bloeiwijze vertakt. Bij de uitgebloeide bloem op de foto kun je zien dat de bloemhoofdjes een holle bodem hebben; deze holle bodem geeft het bloemhoofdje tijdens de bloei, opvallend, een klein kuiltje in het midden van het hoofdje. Let er maar eens op.

OPLOSSING Groendoeners:

1 = J, Armeluiskruid; 2 = C, Grondklimop; 3 = A, Papenkop; 4 = F, Legoplantje; 5 = H, Ezelsoren
6 = D, Meizoentje; 7 = B, Soldatenwondkruid; 8 = G, Heelwortel; 9 = E, Mierenbroodjes

Bron afbeeldingen Groendoeners: <http://commons.wikimedia.org>. Pentekening herderstasje door Elly Waterman

Drijfveren

Een strakblauwe lucht, een heerlijk zelfgebakken appelrozijnencake en een dakterras met uitzicht over de weilanden. Het was geen straf om Jeroen Mulder onder deze omstandigheden te interviewen. Onder het genot van een kop thee sprak ik met hem over zijn strijd tegen het onkruid, het hardlopen op zondag en de wil om te genieten van de mooie dingen in het leven.

Jeroen Mulder omschrijft zichzelf als 'die jongen uit de Einthovenlaan'. Een levensgenieter die ook graag een avonturier had willen zijn. Een denker die soms vastloopt in zijn eigen gedachten. Vol passie vertelt hij over zijn volkstuin: "De allereerste aardappeloogst was fantastisch". Hij lacht en zegt: "Dat zal wel komen omdat ik van aanpoten houd". En dat is een ding dat zeker is. Jeroen lijkt een echte duizendpoot. Naast het spitten in de moestuin, is hij redactielid van het ZNT, volgt hij de Natuurgidsencursus bij het IVN en zet hij zich al ruim drie jaar in als vrijwilliger bij de kinderboerderij om de hoek. Drie tot vier keer in de week verzorgt hij daar de dieren.

Of hij een favoriet dier heeft? Niet echt, in eerste instantie noemt hij de ezels, maar al snel volgen de kippen en het varkensduo Gert en Hermien. Hij vindt ze eigenlijk allemaal wel leuk. "Het heeft gewoon iets als je 's ochtends aankomt en al die dieren je een beetje slaperig aankijken". Ook de vraag welk dier hij zelf graag zou willen zijn, krijgt in eerste instantie

Een kijkje in het leven van Jeroen Mulder

meerdere antwoorden. Uiteindelijk wordt het de vogel: "Die vrijheid. Zoals een meeuw tegen de wind opvliegt bij de zee. Heerlijk om bij weg te dromen".

Een dier dat ook een duidelijke plek inneemt in het leven van Jeroen is zijn kat Julius. "Ik heb hem destijds overgenomen van mijn onderbuurman. Hij was daaraan komen lopen". De roodwitte kater wordt even opgehaald en Jeroen toont de schrammen op de kop van het dier. "Hij is echt een vechtersbaasje". Volgens Jeroen heeft zijn kat zijn territorium wellicht iets te strikt afgebakend. Op zondagen loopt Jeroen hard met zijn pa. "Een andere manier om van de natuur te genieten. Het is alsof je in een soort trance komt". Zijn vader

had hem destijds ook gevraagd om samen met hem en een oom de Natuurgidsencursus te gaan volgen bij het IVN. Alle drie gingen ze naar de kennismakingsavond. Jeroen schreef zich als enige in. "De cursus is erg leerzaam. Ik heb er veel kennis opgedaan over vogels en planten. Ik heb ook hele andere dingen geleerd. Bijvoorbeeld dat ik niet altijd te moeilijk moet denken, me niet te druk moet maken en vooral mezelf moet zijn".

En met die uitspraak eindigt het gesprek met Jeroen Mulder. In mijn ogen een enthousiaste en praatgrage persoonlijkheid, iemand waarbij het begrip hartelijkheid aan betekenis wint.

Bernadet van der Veen

KNNV Afdelingsbestuur

voorzitter **Betty van Leeuwen**
Meidoornlaan 4, 7721 EZ Dalfsen
betty.leeuwen@planet.nl T 0529 - 43 39 69

secretaris **Wietske van Santen-de Vries**
Prins Bernhardstraat 12, 8019 XK Zwolle
secretaris@zwolle.knnv.nl T 038 - 422 04 50

penningmeester **Erwin de Visser**
Sloetmarke 41, 8016 CJ Zwolle
penningmeester@zwolle.knnv.nl T 038 - 465 96 07

**PR en communicatie /
coördinator activiteiten** **Anja Bosman-de Haan**
Scheppinckmate 53, 8014 JR Zwolle
bosmandehaan@hetnet.nl T 038 - 465 47 35

bestuurslid **Dirk Maas**
De Doornweg 49, 8035 PD Zwolle
dirkwmaas@hotmail.com T 0529 - 42 72 55

bestuurslid **Henk van Blitterswijk**
Westenholterweg 7, 8042 AE Zwolle
vanblitterswijk-wiersma@wxs.nl T 038 - 423 41 91

natuurhistorisch secretaris **Erik van Dijk**
Donker Curtiusware 35 8014 TK Zwolle
hwj.vandijk@gmail.com T 06-22441315

Ondersteunende functies

ledenadministratie **Cor Kauw**
Sloetmarke 39, 8016 CJ Zwolle
bestlid@zwolle.knnv.nl T 038 - 465 35 92

webmaster **Johan Buitenkamp**
Goudplevierstraat 219, 8043 JL Zwolle
info@zwolle.knnv.nl T 038 - 420 21 51

website **www.knnv.nl/zwolle**
e-mailadres afdeling **info@zwolle.knnv.nl**
postadres KNNV Afdeling Zwolle
Postbus 1275
8001 BG Zwolle

Contributie KNNV

Leden € 26,25 per jaar, incl. toezending van Natura, het landelijke tijdschrift van de KNNV;
Huisgenootleden € 11,75
Regionale leden (afdelingslid) € 15,-
Gironummer: 998242 t.n.v. KNNV Zwolle.
Opzeggen lidmaatschap dient uiterlijk 15 december voorafgaand aan het betreffende kalenderjaar schriftelijk of per e-mail te geschieden bij de ledenadministrateur, Cor Kauw (bestlid@zwolle.knnv.nl). U ontvangt hiervan binnen 10 dagen een schriftelijke bevestiging. Zo niet, neemt u dan opnieuw contact op.

IVN Afdelingsbestuur

voorzitter **Heike Tack**
Stegginkmarke 20, 8016 MG Zwolle
voorzitter@ivnzwolle.nl T 038 - 3375757

secretaris **Vacant**

penningmeester **Janna Drewes**
Dreessingel 85, 8015 CH Zwolle
penningmeester@ivnzwolle.nl T 038 - 466 99 15

bestuurslid **Krista Esselink**
Blaaszegge 18, 8043 LA Zwolle
bestuurslidkrista@ivnzwolle.nl T 038 - 420 06 26

bestuurslid **Marieke van Slooten**
Koningin Emmalaan 2, 8051 PD Hattem
bestuurslidmarieke@ivnzwolle.nl T 038 - 444 02 15

bestuurslid **Marcel Tonkes**
Dreessingel 107, 8015 CJ Zwolle
bestuurslidmarcel@ivnzwolle.nl T 038 - 465 99 66

bestuurslid **Roelof Pol**
Kortenhorststraat 24, 8015 BT Zwolle
ledenadministratie@ivnzwolle.nl T 038 - 460 94 36

Ondersteunende functies

bestuurs-adviseur **Louis Zandbergen**
Drapenierlaan 27, 8043 AJ Zwolle
T 038 - 420 10 83

ledenadministratie **Roelof Pol**
ledenadministratie@ivnzwolle.nl T 038 - 460 94 36

tel. contactadres **038 - 3375757**

website **www.ivnzwolle.nl**
e-mailadres afdeling **ivnzwolle@ivnzwolle.nl**
postadres IVN Afdeling Zwolle e.o.
Postbus 272
8000 AG Zwolle

Contributie IVN

Donateurs minimaal € 10,- per jaar;
Leden (actief) € 18,- per jaar, incl. toezending van Mens en Natuur;
Huisgenootlid € 9,-.
Gironummer: 124197 t.n.v. IVN Zwolle
Wijzigingen m.b.t. het donateurs- en lidmaatschap schriftelijk doorgeven aan postadres of per e-mail: ledenadministratie@ivnzwolle.nl

Indien onbestelbaar retour zenden aan:

Postbus 1275
8001 BG Zwolle

ZwolsNatuurTijdschrift

Jaargang 17 nummer 2, juni 2010

Verschijnt 4 keer per jaar in een oplage van 700 exemplaren.

Redactie

Anja Bosman-de Haan, Jur Furda, Jeroen Mulder, Bernadet van der Veen,
Albert Versteegde, Nicole Vervoort, Erwin de Visser

Eindredactie

Anja Bosman-de Haan, Nicole Vervoort

Vormgeving

Nicole Vervoort

Druk

Drukkerij Veldman, IJsselmuiden

Redactieadres

Kattenwinkelweg 12
8015 PW Zwolle
T 0529-481488

e-mail: zntzwolle@planet.nl

Aanleveren van kopij voor het ZNT:

Liefst digitaal zonder opmaak via e-mail of op CD aan het redactieadres.

Geschreven, niet uitgetypte kopij sturen aan:

IVN afdeling Zwolle e.o.
Postbus 272
8000 AG Zwolle

Het ZNT is het gezamenlijke tijdschrift
van IVN en KNNV, beide afdeling Zwolle

ontwerp omslag: Henni van Dijk